

'Grasfalt en Badkamertuintje'

"De groene woestuinen, oftewel grasfalt, zijn een probleem omdat er niks groeit en bloeit."

Zaterdagmiddag 4 februari verzamelde een gevarieerde groep leden van Betuwind zich in De Knop in Geldermalsen om na te denken over de koers en strategie op het gebied van projecten rondom het thema Landbouw en Natuur.

De middag werd afgetrapt door directeur Gerlach Velthoven die aangaf hoe belangrijk het is om samen met de leden vooruit te kijken. Regeren is immers vooruitzien en dat doe je in de vorm van een strategie; waar willen we heen, welke projecten passen bij Betuwind en welke criteria passen daarbij? Wat ook bij een strategie hoort, is bepalen wat we níet doen, bijvoorbeeld projecten die anderen beter kunnen oppakken, of te risicovol zijn. Met deze aanmoediging in het achterhoofd ging de middag van start.

Inspirerende inleiding

Voordat de leden zelf aan de slag gingen, pleitte Jean Eigenman vanuit zijn ervaring in het openbaar bestuur (onder andere als 1e kamerlid voor de PvdA, en als één van de initiatiefnemers van de groene wijk EVA-Lanxmeer in Culemborg) om de tegenstelling tussen stad en platteland niet te vergroten maar gezamenlijk te zoeken naar gezonde, groene manieren om met onze (landbouw-)grond om te gaan. Ook gaf hij aan dat naast strategie en regeren vooral gekeken moet worden naar régenereren: hoe bouwen we, hoe gaan we om met mobiliteit en gezondheid. We moeten samen nieuwe, slimme manieren zoeken om het anders te doen, en zo kijken hoe we kunnen 'terugploegen'; oftewel systemen kunnen herstellen.

Aan de slag

Daarmee gingen de leden aan de slag. Onder bezielende leiding van Romi en Gerdien, van het Betuwind team, ontstond er een levendige brainstorm met post-its rondom de vragen: wat is het probleem, wie veroorzaakt het probleem, waar speelt het zich af en tot slot: waarom is het een probleem? Om zo helder te krijgen wat er lokaal speelt en waar de grootste pijnpunten zitten. Hieronder zie je de uitwerking van de brainstorm van twee vraagstellingen.

1. Wie veroorzaakt het probleem?

2. Wat is het probleem?

Met alle input die hier werd opgehaald werd vervolgens gesproken over ieders 'dromen'; hoe zou het er uit zien als je zonder restricties kon aangeven wat je zou willen? Dat leverde een mooi vol dromenbord op met goede ideeën:

Natuurontwikkeling & vergroening bebouwde omgeving

- Heel de regio een voedselbos: 'eetbaar' verwerken in al het openbaar groen.
- Bedrijventerreinen vergroenen.
- Particulieren motiveren voor tegels uit hu 'badkamertuin' te halen.

"Badkamertuintjes: al die betegelde tuinen die worden geschrobd als een badkamer; daar zouden we iets aan moeten doen."

Onderwijs & educatie

- Schoolmoestuinen in het voedselbos.
- MBO/HBO prijsvraag nieuw duurzaam bedrijfsconcept.
- Biodiversiteitscentrum voor educatie en innovatieve voorbeelden.

Duurzaam & circulair bouwen

- Boeren telen isolatiemateriaal voor duurzame bouw (bouwboeren).
- Tiny Houses bouwen (in combinatie met natuurontwikkeling).

Nieuwe bedrijfsmodellen landbouw

- Nieuw boerenbedrijf bedenken en maken met onderwijs, in samenwerking met een bestaande boerderij.
- Bloemenkassen hergebruiken voor mediterrane fruitteelt.
- Een coöperatieve (Heren)boerderij in de regio.
- Betuwind koopt grond en verpacht voor de regio.

"Het verdienmodel klopt niet. Als het goedkoper is om fruit aan de boom te laten hangen dan is er iets mis. Er zou meer rendement moeten zijn op goede initiatieven."

Korte ketens

- Betuwse voedselkaart.
- Betuwewinkel: een indoor boerenmarkt in een lege schuur voor lokale verkoop.
- Voedselstation (fabriekje waar je eigen voedsel kunt verwerken) – NB: dit doet De Fruitmotor al in Culemborg.

Verduurzaming huidige landbouw & fruitteelt

- Verduurzamen fruitteelt: geen bestrijdingsmiddelen en netten, en natuurinclusief.
- Fruit-/notenbos te ontwikkelen met (jonge) fruittelers.
- Trotse boeren die graag voedsel produceren en gewaardeerd worden (ook in wat ze verdienen).

Recycling & circulaire economie

- Betuwse burgermest (circulair GFT & ontlasting).
- Betuwind circulair centrum, in samenwerking met AVRI. Een combinatie van afvalscheiding & recycling, repair café, kringloopwinkel, horeca, etc.

Klimaatneutraal & fossiele energie besparen

- Elektrificatie werktuigen/trekkers, in combinatie met zonnepanelen.
- Productie waterstof, geen benzine meer.

*“In ons landschap is geen ruimte,
omdat alle grond al van iemand
is. We moeten het land weer
coöperatief maken.”*

Daarna volgde de laatste fase; een open gesprek over oplossingen en manieren om die dromen te bereiken. En ook welke criteria daarbij belangrijk zijn op zowel inhoudelijk- als procesgebied. Om dromen te verwezenlijken moet je namelijk wel realistisch kijken of een project potentieel heeft. Denk aan criteria als of het regionaal is, wordt het al door anderen gedaan, heeft het een integrale benadering, draagt het bij aan biodiversiteit, is het sociaal-inclusief, is het op termijn kostendekkend, heeft het een voorbeeldfunctie en draagt het bij aan een circulaire levensstijl.

Geïnspireerd door alles wat was besproken en opgehaald, sloot Jean de middag af met de oproep om de energieke organisatie te blijven die we zijn en dit soort ‘huiskamergesprekken’ vast te houden; dit is een mooie manier om samen na te denken over de toekomst.

Met al de verzamelde informatie, goede gesprekken en een paar nieuwe woorden zoals ‘grasfalt’ en ‘badkamertuintje’ ging iedereen vervolgens met het gevoel naar huis dat we met elkaar goede stappen hebben gezet om de strategie vorm te geven. De directie gaat de opbrengst nu verwerken in de strategie die tijdens de ALV op 1 april a.s. aan de leden wordt voorgelegd.